

Even voorstellen:

Het kennisnetwerk bestaat uit de volgende leden (v.l.n.r.):
Margriet Gordijn, Vaktherapeut Beeldend MAT
Karina Heemskerk, Vaktherapeut Dans MDaT
Rink Wiegman, Vaktherapeut Beeldend Bsc
Anneke Naaijens-Doek, voorzitter, Vaktherapeut Muziek Bsc
Yvonne Peschier, Kunstzinnig Vaktherapeut Beeldend BAT

Werkveldgroependag 6 april, door Anneke Naaijens

6 april was onze eerste landelijke werkveldgroependag. We waren deze dag te gast in het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis, waar Margriet Gordijn als vaktherapeut beeldend werkt. Het ziekenhuis heeft deze dag in ruimte en versnaperingen gefaciliteerd. Ik vond het bijzonder (leuk) om met zo'n grote diverse groep vaktherapeuten met allemaal affiniteit met het oncologisch werkveld bij elkaar te zijn en te voelen dat we niet alleen in dit nog relatief jonge werkveld aan het pionieren zijn.

Ook op inhoudelijk gebied werden we op een bijzondere manier geprikkeld. Vivianne Baur vertelde ons vanuit een zorg ethische bril over wat zelfzorg nu eigenlijk is en waarom we allemaal weten dat het belangrijk voor ons is en het tóch zo moeilijk is om daadwerkelijk goed voor jezelf te zorgen. De uitleg die ze ons hierover gaf en de uitdaging om met zelfcompassie en commitment een doel ten opzichte van zelfzorg voor jezelf te formuleren, heeft in ieder geval bij mij voor nieuw inzicht gezorgd.

Tijdens de lunch was er ruimte om uit te wisselen met collega's rondom jouw eigen werkpraktijk. Het is soms nog even zoeken naar waar de collega's in jouw buurt zich bevinden, maar mogelijk zijn hier al nieuwe samenwerkingen ontstaan.

's Middags vertelde Eveliene Manten over het ontstaan en kwartier maken voor het AYA-netwerk en wat ze hierin geleerd had aan Do's and Don'ts. 'Vooral doen en zoek samenwerkingsverbanden' is mij hiervan het meest bijgebleven. Ik denk dat we nog een slag te slaan hebben als het gaat om patiënten betrekken bij het kwartier maken voor de vaktherapie in het oncologisch werkveld. Misschien hebben jullie ook nog wel ideeën over hoe we dit met zijn allen aan kunnen vliegen?

We sloten de dag af met het maken van een 3x3 actieplan, waarbij iedereen kon nadenken over doelen voor de komende 3 dagen, 3 weken en 3 maanden. We zijn benieuwd wat voor stappen er al gezet zijn.

Afscheid – Anneke Naaijens-Doek

Na bijna 5 jaar voorzitter te zijn geweest van het Kennisnetwerk Vaktherapie en Oncologie heb ik besloten per 1 september deze taak neer te gaan leggen. Ik vond het heel fijn en ben dankbaar dat ik van zo dichtbij heb mogen meemaken en mee aansturen hoe vaktherapie steeds zichtbaarder wordt binnen het oncologisch werkveld. En wat hebben we hier stappen in gemaakt. Ik kan me nog herinneren hoe de eerste contacten met collega-organisaties verliepen, er was geen idee over dat vaktherapie überhaupt bestond. Dat is nu wel anders, maar we zijn er nog niet. Vaktherapie heeft ook buiten de paar ziekenhuizen waar al vaktherapeuten werkten een gezicht gekregen binnen de

oncologie. Nu hebben we de mogelijkheid om onze positie te verstevigen en te kijken hoe we met elkaar (en patiënten) kunnen zorgen dat vaktherapie ook een vanzelfsprekende behandeloptie is, waar cliënten voor kunnen kiezen als ze dit nodig hebben.

Daarom wil ik het stokje graag overdragen aan een nieuwe voorzitter, die zin heeft om zich hard te maken voor ons vak binnen dit voor ons relatief nieuwe werkveld en die graag werkt met een groep bevlogen collega's die niet terugschrikken voor een beetje 'onbekend maakt onbemind'.

Heb jij zin om van de daken te schreeuwen wat vaktherapie betekent voor oncologiepatiënten en kun je dit ook tot proportie brengen in relatie met andere organisaties werkzaam binnen de oncologie, mail of bel me dan gerust (oncologie@vaktherapie.nl of 06-81812127). Natuurlijk kun je deze taken opgeven voor je (her)registratie en ontvang je reiskostenvergoeding. Ben jij geen kartrekker, maar wil je wel graag een steentje bijdragen, dan ben je natuurlijk ook van harte welkom.

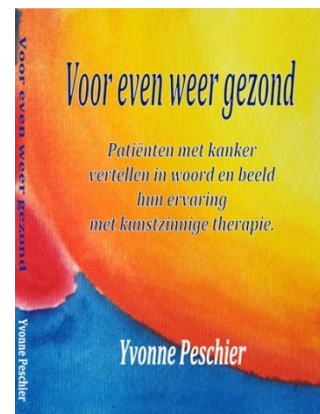
Zoek je ambassadeurs, door Yvonne Peschier

Als ik terugkijk op de werkveld dag in het Antoni van Leeuwenhoek en ook in de aanloop naar deze dag, waarin ik door alle voorbereidingen me al helemaal had verbonden met de onderwerpen, blijft me bij dat we ambassadeurs nodig hebben om de cliënt/ patiënt te kunnen bereiken. Ambassadeurs die over ons waardevolle vak vertellen en anderen meenemen in hun enthousiasme.

Zo vroeg ik laatst een ondersteuningsconsulent die een dagdeel meeliep of ze haar ervaring wilde delen. Haar bericht is op Facebook vele malen bekeken en ook door velen van jullie verder gedeeld. Dat kwam me bekend voor, want toen ik vorig jaar een verpleegkundige vroeg haar ervaring te delen, gebeurde hetzelfde. Hoe mooi en goed wij ook vertellen over vaktherapie, het lijkt wel of het pas echt overkomt als een ander het vertelt...

Ken je deze bundel met patiëntervaringen? Naast patiëntervaringen ook stukjes van artsen, verpleegkundigen en medewerkers uit het psychosociaal team. Deze bundel geeft je een inkijkje in hoe kunstzinnige therapie (vaktherapie beeldend) wordt ervaren. Het boek helpt om de vaktherapie in het ziekenhuis nog beter in beeld te krijgen.

En niet alleen binnen het ziekenhuis, maar nu ook buiten het ziekenhuis, want deze bundel is te koop: mail naar patio@erasmusmc.nl of bestel via <https://www.facebook.com/voorevenweergezond/>. Doe er je voordeel mee en gebruik de bundel om vaktherapie in het oncologisch werkveld nog beter op de kaart te zetten.

Ken je het begrip aandachtsvelders? Dit zijn verpleegkundigen die de aandacht hebben voor vaktherapie beeldend en muziek en dit meenemen in het contact met patiënten en collega's. Ik zoek ze op in de wandelgangen en geef soms ter plekke een minicollege over vaktherapie, de laatste nieuwtjes en mogelijkheden enz. Zij zoeken mij op en weten ook hoe therapie aangevraagd kan worden als ze mij niet toevallig tegen het lijf lopen. Ik merk dat het aantal aandachtsvelders zich steeds meer uitbreidt, niet alleen verpleegkundigen, ook diverse artsen weten het belang van vaktherapie op waarde te schatten en ons te vinden.

Ik ben benieuwd of er meer vaktherapeuten werken met ambassadeurs of aandachtsvelders en hoe jullie dit ervaren. Deel je je verhaal?

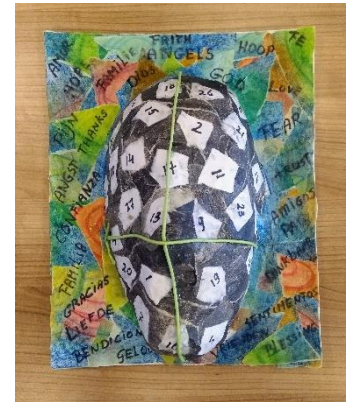
Kunstmaskerproject Erasmus MC Kanker Instituut, door Yvonne Peschier

In de vorige nieuwsbrieven las je er al over en ook via Facebook heb je het misschien al voorbij zien komen, maar we kunnen nu echt van start! Ik heb het over het maskerproject waar patiënten die bestraald worden in het hoofd/hals-gebied aan mee kunnen doen. Zij kunnen hun bestralingsmasker na afronding van het traject omvormen tot een uniek, persoonlijk kunstwerk. De afgelopen periode stond in het teken van technieken uitproberen, zelf een masker aan laten meten, samen met de radiotherapeut (i.o.) een flyer ontwerpen en vooral met een patiënte het traject doorlopen:

“Vanaf het moment van de diagnose speelden er allerlei emoties een rol, maar had ik ook direct het vertrouwen dat het goed zou komen. Ik had het gevoel dat ik in Nederland in het Erasmus MC in goede handen zou zijn.

Door het masker kunstzinnig te verwerken, kon ik terugkijken op alle gevoelens en emoties, maar ook op de bronnen van kracht en hoop. Dit heeft me gesteund om het in mijn leven een plekje te geven.”

Lees meer over dit project: <https://www.erasmusmcpatio.nl/maskerproject-kunsttherapie/>

Regiobijeenkomst Noord-Holland en Utrecht voor jonge vaktherapeut, door Lyanne Slagtand

Zaterdag 30 maart vond in het Antoni van Leeuwenhoek de eerste regiobijeenkomst van Noord – Holland en Utrecht plaats speciaal voor jonge vaktherapeuten met het thema Ziekte en Zingeving. Vijf jonge meiden uit verschillende hoeken van het land kwamen op deze mooie lentedag naar Amsterdam. Om 12:15u was de inloop in het Activiteitscentrum met koffie en thee. Al

direct was er een fijne en ongedwongen sfeer tussen de deelnemers. Om 12:30u gingen we van start met een kennismaking. De groep bestond uit een afstudeerstudente, een vaktherapeut met haar eigen praktijk en deelnemers die een andere functie binnen de zorg hebben. Ikzelf werk als activiteitenbegeleidster in het Activiteitscentrum in het Antoni van Leeuwenhoek en aansluitend op mijn introductie vertelde ik iets over het werk wat ik hier doe. Tot slot Margriet Gordijn die zich introduceerde en verder ging op de inhoud van haar werk. We zaten met z'n allen aan tafel en zonder voorbereide presentatie of PowerPoint vertelde Margriet ten eerste over de ontstaansgeschiedenis van het Activiteitscentrum en vaktherapie en hoe deze afdelingen zich steeds meer geprofessionaliseerd hebben. De inhoud ging vervolgens dieper in op het werk wat Margriet doet en wat herkenbare thema's zijn bij deze patiëntengroep. Dit ging aan de hand van heldere verhalen, casuïstiek en sprekende werkstukken van patiënten, met af en toe een grapje tussendoor. Na een pauze in het heerlijke lentedzonnetje ging de bijeenkomst verder met een werkvorm die Margriet inzet om mensen kennis te laten maken met de beeldende discipline. Unaniem kwam de reactie vanuit de deelnemers dat het weer heel fijn is om beeldend bezig te zijn en dat ook herkenbare thema's zich

voordeden. Na de werkvorm was het einde van de bijeenkomst alweer in zicht. Een moment om terug te blikken op de dag en hoe iedereen het had ervaren. Hele positieve geluiden. Dat het een prettige en informele sfeer was; dat het fijn was om met jongeren bij elkaar te zijn en dat dit ook zeker een aanrader is voor een volgende bijeenkomst; dat Margriet ontzettend enthousiast en gepassioneerd heeft verteld en dat het erg inspirerend was en voor herhaling vatbaar. En ook ik kan zeggen dat het een hele geslaagde en vooral gezellige dag was!

Lyanne Slagtand

Flyers vaktherapie en kanker te bestellen

De vorige nieuwsbrief vertelden we er al over: onze nieuwe flyer 'vaktherapie & kanker'. We nemen ze mee als we met een stand op een congres/ symposium staan en ze zijn nu ook te bestellen via <https://fvb.vaktherapie.nl/bestellen>. Let goed op, want er zijn twee varianten: één voor verwijzers & één voor cliënten.

Persbericht AYA Nationaal

Jonge mensen met kanker krijgen amper informatie over seksuele gevolgen. AYA Nationaal heeft daarom met een subsidie van de Roparun een podcast gemaakt, waarin seks en kanker bespreekbaar worden gemaakt. Via de link is het persbericht hierover te lezen.

<https://www.dropbox.com/s/h26jckl4ihnyzvs/AYA%20Persbericht-seksenkanker-DeBespreekkamer.pdf?dl=0>

Symposium "Kinderpalliatieve zorg: Uit de kinderschoenen", door Madieke Bruijns en Tessa Rouvoet

Op woensdag 3 april waren wij, recent afgestudeerde muziektherapeuten Tessa Rouvoet en Madieke Bruijns, aanwezig bij het Symposium "Kinderpalliatieve Zorg: Uit de kinderschoenen" van Kenniscentrum Kinderpalliatieve Zorg.

Wij wilden deze dag graag bijwonen, om meer informatie te krijgen over een werkveld waar wij als muziektherapeuten veel interesse in hebben en graag in zouden willen werken. Uit eerder contact met muziektherapeute Anneke Naaijens-Doek hoorden wij dat zij daar een workshop ging geven, waardoor wij alleen maar nog enthousiaster werden om deze dag aanwezig te zijn. Wij waren zeer benieuwd hoe Anneke ons mooie vak zou gaan vertegenwoordigen.

Haar workshop "Muziektherapie in de kinderpalliatieve zorg" nam ons mee in haar werk, haar doelgroep en in welke mogelijke vormen dit kan. Ze liet ons als publiek kort kennismaken met de betekenis en de kracht van ons vak met versterking van video- en geluidsopnamen. Je zag en voelde zichtbaar de ontroering en verbazing in de zaal wanneer een vrouw, eerder in het filmpje zichtbaar dat ze nauwelijks tot niet kan praten door een zware migraineaanval, de tekst van 'Yesterday' plotseling voluit vloeiend meezingt wanneer zij samen met iemand start met zingen.

Maar wat is nu een kennismaking met muziektherapie zonder zelf muziek te ervaren?! Om eerst weer even wat meer wakker te worden na al een hele ochtend gezeten en geluisterd te hebben naar andere inspirerende lezingen, deed Anneke met ons een opwarmingsoefening. Hierbij zongen we een lied en gebruikte we body percussion om muziek te maken. Daarna deden we een werkvorm waarbij iemand uit de zaal onze dirigent werd, en ons opdracht gaf wanneer en welke woorden we mochten zingen, terwijl Anneke ons begeleidde met gitaarspel. De sfeer werd meteen ontzettend vrolijk en je zag bij iedereen het plezier toenemen. Wat lekker om even actief bezig te kunnen zijn!

De hierboven genoemde vorm van muziek maken was natuurlijk niet zomaar uitgekozen door Anneke. Dit is een werkvorm waarbij, wanneer Anneke deze inzet in de therapie, de cliënt zijn/haar autonomie weer terug kan krijgen door leiding te nemen en het voor het zeggen te hebben. Het kwijtraken/missen van regie en eigen autonomie, kan ervaren worden op het moment dat iemand ziek wordt of te maken heeft met rouw en verlies, zo vertelde Anneke ons.

Op deze manier kreeg het publiek tijdens de workshop meteen een idee wat er zoal tijdens de muziektherapie gedaan kan worden, en aan welke hulpvragen en/of doelen er gewerkt kan worden.

Anneke vertelde ons haar verhaal, waarbij ze zichtbaar haar plezier en passie voor het vak liet zien. Wij vonden dat ze een inspirerende workshop heeft gegeven, waarbij er hopelijk veel aanwezigen met veel enthousiasme en inspiratie uit zijn gekomen.

Wij vonden het een eer om deze dag ons vak als muziektherapeuten te mogen vertegenwoordigen en we hopen dat er in de toekomst steeds meer muziektherapie ingezet gaat worden in de palliatieve zorg. Hier valt nog zeker veel te behalen.

Kankerzorg in Beeld: over leven met en na kanker, bericht vanuit het IKNL

Rapport 'Kankerzorg in beeld – over leven met en na kanker' schetst klachten na kanker.

Zorg voor mensen met kanker stopt te vroeg.

Mensen die leven met of na kanker kampen lang na de behandeling nog met klachten. Zij zijn bijvoorbeeld elke dag moe of angstig voor terugkeer van de kanker. Voor deze klachten worden zij vaak niet verwezen naar passende zorg. Meer dan 800.000 mensen leven met of na kanker en dit aantal groeit. Recente behandelmogelijkheden kunnen bepaalde kankersoorten langer onder controle houden, maar hebben vaak grote gevolgen voor het dagelijks leven. Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) en de Nederlandse Federatie van Kankerpatiëntenorganisaties (NFK) beschrijven de aard en omvang van deze klachten in het rapport 'Kankerzorg in beeld: over leven met en na kanker', dat op 12 april werd gepresenteerd op het Kanker-overleverschap-symposium.

Veel mensen ervaren na kanker belemmeringen in het sociale leven en in hun werk. Hier ligt een maatschappelijke verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat mensen die kanker overleefden weer naar eigen wens aan de samenleving kunnen deelnemen. Zorgprofessionals en patiëntenorganisaties

pleiten als eerste stap voor aandacht voor de gevolgen van kanker en het op tijd aanbieden van mogelijke aanvullende zorg, zowel tijdens als na de medische behandeling.

Genezen, maar niet beter

‘Als de kanker is genezen, zijn veel patiënten niet ‘beter’. De zorg voor mensen met kanker stopt veelal te vroeg’, zegt prof. dr. Peter Huijgens, bestuurder van IKNL. ‘Veel mensen hebben na de behandeling klachten. Zij hebben niet meer hetzelfde lijf als voorheen. Soms verbetert dit met aanvullende zorg, zoals fysiotherapie, of begeleiding bij werkhervatting, en soms moeten mensen met klachten leren omgaan. Daar doen we nog te weinig aan. Mensen krijgen vaak geen voorstel voor nazorg, of alleen suggesties voor hulp op slechts één van hun belemmeringen. Patiënten leggen dan soms een hele zoektocht af naar het juiste zorgaanbod. Terwijl het team van zorgprofessionals de gevolgen van behandelingen al bij de behandelkeuze kan laten meewegen en tijdens de behandeling kan monitoren.’

Klachten

Zo'n kwart van de patiënten heeft last van ernstige vermoeidheid, dat is bijna twee keer zoveel als in de algemene bevolking. Ook lang na de behandeling ervaren mensen nog ernstige vermoeidheid: tien jaar na de diagnose is een op de vijf nog zeer vermoeid. Zij hebben ook een groter risico op angst, depressie en pijnklachten.

Veel mensen die behandeld zijn met chemotherapie hebben tintelende handen of voeten door zenuw schade (neuropathie). Na dikke darmkanker of eierstokkanker heeft bijna de helft van de mensen deze klachten. Zij hebben daardoor bijvoorbeeld moeite met schrijven, de knoopjes van een blouse dichtdoen, of andere beperkingen in het dagelijks leven. Deze klachten zijn vaak blijvend.

Financiële en maatschappelijke gevolgen

De financiële en maatschappelijke gevolgen van kanker zijn groot. Een derde van alle overlevers van kanker wordt niet geaccepteerd voor een hypotheek. Van de patiënten onder de 35 jaar heeft zelfs bijna de helft problemen bij het afsluiten van een hypotheek. Na kanker werken mensen vaak minder of stoppen helemaal. Kanker heeft mede daardoor ook financiële gevolgen. Vijftien procent van de patiënten die kanker hebben (gehad) ervaart financiële problemen, terwijl dat in de algemene bevolking acht procent is.

Actieplan

De Taskforce Cancer Survivorship van zorgprofessionals, patiëntvertegenwoordigers, onderzoekers en beleidsmakers werkt aan een actieplan om de zorg voor gevolgen van kanker te integreren in de medische behandeling én om maatschappelijke aandacht te vragen voor klachten na kanker.

Over IKNL

Integraal Kankercentrum Nederland (IKNL) monitort het voorkomen en de behandeling van kanker in Nederland en richt zich op continue verbetering van de oncologische en palliatieve zorg. De Nederlandse Kankerregistratie (NKR) is hierbij de spil. IKNL registreert hierin gegevens van alle patiënten met kanker in Nederland, analyseert ze en verricht er onderzoek mee. De resultaten daaruit deelt het met medisch professionals, zorginstellingen, regionale netwerken en beleidsmakers. Zo ontstaan inzichten waarmee interventies steeds effectiever kunnen worden ingezet. Daarnaast bevordert IKNL samenwerking tussen organisaties en professionals werkzaam in de oncologische en palliatieve zorg en ontwikkelt op basis van richtlijnen beslissingsondersteuning voor de beste zorg voor elke patiënt.

Meer informatie over klachten na kanker is te vinden op www.kanker.nl/levenmetkanker

Voor het verwijzen naar passende aanvullende zorg kunnen zorgprofessionals kijken op www.verwijsgidskanker.nl. Voor patiënten is dit zorgaanbod inzichtelijk via www.kanker.nl/verwijsgids.

Beeldende therapie in een groep, door Yvonne Peschier

Onlangs heb ik bij verschillende gelegenheden zowel binnen als buiten het ziekenhuis beeldende therapie gegeven aan groepen patiënten.

Met een groep probeer ik dan vaak een combinatie te verzorgen tussen ontspanning/ mindfulness en een creatieve opdracht. Zo hadden we een ademhalingsoefening met lemniscaat en ook de visualisatie van een fijne plek met een tekenopdracht erbij.

Het beeldend werken geeft ontspanning: even alle aandacht voor het hier en nu, de opdracht, je tekening. De uitwisseling geeft herkenning, steun en inzicht.

Van veel patiënten hoor ik terug dat ze behoefte hebben aan dit soort bijeenkomsten: samen iets doen, iets unieks creëren, je daarin laten verrassen door het materiaal en de techniek en dat allemaal met mensen die je begrijpen, aan wie je niets hoeft uit te leggen.

Ik ben blij dat we dit in PATIO (in het Erasmus MC Kanker Instituut) kunnen realiseren en dat ik af en toe gevraagd wordt ook bij andere gelegenheden een kleurrijke, ontspannen inbreng te verzorgen. Ik kijk nu al uit naar de volgende keer!

We hopen dat je het weer een interessante nieuwsbrief vond. Stuur gerust ook jouw bijdrage voor de nieuwsbrief en/of Facebook, we kijken er naar uit! Wil je een actievere rol? We horen het graag, vaktherapie zetten we samen op de kaart en elke hulp is daarbij welkom!

De volgende nieuwsbrief verschijnt 21 september, kopij kun je voor 15 september mailen naar oncologie@vaktherapie.nl

Wij wensen je een fijne zomer!

